

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Responsa Moralia In Causis Justitiæ Commutativæ De Restitutione & Contractibus

De Contractibus - Præcipuè ad commodum, atque usum Venerabilis Cleri
edita

Heislinger, Anton

Ingolstadij, 1726

Casus XXXI. De contractu colligendi decimas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40177

CASUS XXXI.

De Contractu colligendi Decimas.

Quidam Parochus præten- dit decimas, quas Nobilis jam plures, quam centum annos, scilicet ab anno 1574, quo terra illa novalis facta fuit, usque ad currentem annum percepit. Nobilis autem non vult cedere decimas ob transactionem ab utriusque antecessoribus factam, etiam plus quam ante centum annos. Huic tamen ex omni parte contradicit Parochus, tum quod facta transactio debitis solennitatibus fuerit destituta; tum quod Nobilis eandem non servaverit, sed perpetuo ad exemplum antecessorum mutaverit, licet semper etiam antecessores Parochi contra hoc protestati fuerint. Nobilis his rationibus convictus partem decimarum Parocho vult cedere.

Q. 1. Quid de jure hujus Nobilis ad has decimas sit tenendum?

Q. 2. Num pacto cum Parochis inito Nobilis potuerit eximi ab onere solvendi decimas ex proprijs suis bonis?

Q. 3. An & quo tempore immunitas decimarum præscribi possit?

Q. 4. Utrum Parochus ob inopiam litigare non potens hoc pactum inire possit?

Q. 5. Num Nobilis ex hoc novo pacto in conscientia tutus sit, cum in illud Parochus tantum coactus, & non liberè consentiat?

SYNOPSIS.

§. I.

Resolvitur primum Quæsitum.

Quid de jure hujus Nobilis ad decimas sic tenendum?

1. Laici possunt decimas percipere duplici modo.
2. Jus decimandi vel transactione vel pacto acquiri potest.
3. Jus decimandi aliud est primum, aliud secundarium.
4. Nulle decimæ sine auctoritate Ecclesie possunt concedi non fungenti Ministerijs Sacris.
5. Quilibet Parochus potest vel habere vel ex pacto fructus decimarum ad dies sue vite concedere laico.
6. Minime tamen in perpetuum, & pacto etiam successores suos obligante.
7. Etenim ad istud præter consensum superioris insuper necessaria est justa quedam causa.
8. Hec causa, quod in alienatione adsuerit, non sola assertione, sed aliunde probanda est.
9. Hinc sine ista etiam consentiente Episcopo facta alienatio non subsistit.
10. Non obstante cc. requisivit 1. & Auditis 3. de in integrum restitutione.
11. In dubio, quod hæc due adsuerint conditiones, incumbet probatio Laico.
12. Prædictas decimas centum annorum, licet Nobilis collegerit, prescribere illas tamen non potuit.
13. Nec quoad jus spirituale, nec quoad materiale decimandi.
14. Hinc ante omnia Parochus in integrum restituendus erit.

§. II.

Resolvitur secundum Quæsitum.

Utrum Parochus ob inopiam litigare non potens, hoc pactum inire possit?

15. Responso est affirmativa de pacto cum Parocho ad hujus vite dies inito.
16. Non autem in perpetuum sine consensu legitimi Superioris.

Kkk 3

17.

17. Quod si non fuerit merè gratuita, & cum consensu legitimi Superioris facta etiam in perpetuum, potuit illa esse absolute valida obligans etiam successores.
18. Horum autem probatio incumbet Nobili, non autem Parocho.
19. Nec subleuat à probatione Nobilem possessio.
20. Eadem solennitas (si necesse illam prescripserit) probanda erit Nobili volenti exemptionem à decimis ex suo prædio solvendis.

§. III.

Resolvitur tertium Quæsitum.

An & quando tempore immunitas decimarum prescribi possit?

21. Immunitatem istam etiam Laici prescribere possunt.
22. Licet ijs resistant iura.
23. Sunt enim possessionis capaces.
24. Nec possunt dici colligere decimas.
25. Neque decime habent rationem tributorum.
26. In certo tantum sensu non solvere decimas est peccatum.
27. Nec ad illas habent jus ipsi pauperes.
28. Decime sunt juris Divini, in quantum sunt necessariae ad sustentationem Clericorum.
29. Habito iusto titulo prescriptio ista ex defectu temporis non erat invalida.
30. Neque ex defectu tituli.
31. Licet transactio fuerit nulla.
32. Habere tamen potuit fidem Theologicè bonam.
33. Successor immediatus non autem etiam mediatus à jure fingitur esse eadem cum defuncto persona.
34. Invalida saltem in foro externo fuit prescriptio, cum ignorantis etiam invincibili juris facta.
- 35 36. Nec primus tamen transgens, nec immediatus huius successor potuerunt hanc immunitatem prescribere.
37. Imò nec ullus, nec omnes simul sumpti in foro externo hanc immunitatem prescripserunt.
38. Non tamen refundende à Nobilibus sunt decime, quas durante vita consentientis voluntariè Parochi ex pacto cum isto intus perceperunt.
39. Ille autem erunt restituendi, quas invito quibusdam Parochi extorserunt.
40. Res mobiles, ut prescribantur triennio, non debet possidenti resistere.

41. *Canonis universaliter requiritur quadraginta annorum præscriptionem cum p̄culo contra Ecclesiam.*

§. IV.

Resolvitur quartum Quæsitum.

Utrum Parochus ob inopiam litigare non potens hoc pactum inire possit?

42. *Responsio est affirmativa pro tempore, quo ipse futurus est Parochus.*

§. V.

Resolvitur ultimum Quæsitum.

An Nobilis ex hoc novo pacto in conscientia tuus sit, cum in illud Parochus tantum coactus, & non liberè consentiat?

43. *Responsio est negativa.*

§. I.

Resolvitur primum Quæsitum.

Quid de jure hujus Nobilis ad has decimas sit tenendum?

PRO solutione hujus casûs advertendum, posse aliquem Laicum percipere decimas, tanquam verum decimatorem, qui debitas Ecclesiæ, vel Parocho decimas ex certis prædijs, & quidem alienis colligat. Item posse aliquem percipere decimas, in quantum tanquam exemptus ab onere decimarum, quas per se ex suis prædijs deberet solvere, has tamen ipsismet retinet, quin habeat potestatem nomine Ecclesiæ colligendi decimas ex alienis, & ad se non spectantibus prædijs.

Ad-

2. Advertendum 2. Tam jus decimandi, quam ipsam immunitatem perfolvendi decimas è proprijs bonis posse alicui concedi per transactionem propriè dictam, vel per solum pactum; illa est compositio, qua res dubia, & controversa partium consensu componitur, aliqua re data vel promissa, retenta vel remissa. Ita habetur in *Lege, qui transigit. l. ff. de L. Transactio. 3. 8. Cod. de Transactionibus*, eodem solet definiri: quòd sit pactio non gratuita de re dubia, & controversa, sive lite incerta, & nondum finita. Ex opposito solo pacto conceditur immunitas, quando obligatio solvendi decimas est certa, quia tamen incertus est proventus agrorum, uti & fructuum quantitas dubia, de certa quantitate pecuniaz vel fructuum, quot annis solvenda, vel solvenda nunc, omni obligatione in futurum sublata, convenitur. Id ipsum de concessio per pactum jure decimandi proportionaliter dicendum erit.

3. Not. 3. Jus decimandi solere dividi in primarium, & secundarium. Illud, quod propriè dicitur jus decimandi in officio sacro est fundatum, ita ut conveniat Ministris Ecclesie ob sacra Ministeria, quæ fidelibus exhibent. Secundarium vocatur, quod alicui competit secluso officio spiritali ad percipiendum id, quod in decimis est temporale, scilicet ipsos fructus, qui nomine deci-

marum perfolvuntur, & ex se aliquid merè temporale sunt.

Not. 4. Cùm decimæ ex natura sua debeantur Ecclesie, & à fidelibus tantùm solvantur propter Ministeria sacra, quibus sola Ecclesia fungitur, sequitur, quòd illæ absque autoritate Ecclesie non possint ulli, qui non fungatur Ministerijs sacris competere; sicuti autem Princeps secularis regalia sua potest alteri vel gratis vel sub certa conditione onerosa concedere; ita & fructus sibi perfolvendos Laicis vel gratis vel sub titulo oneroso potest concedere Ecclesia.

Dico 1. Possunt & actualis Parochus, & antecessores ejusdem mediante quodam oneroso, vel merè liberali pacto fructus decimarum ad vitam concedere Laico, Ita Panormit, Sylvest. Covarruvias, Lessius *l. 2. c. 24. n. 70.* Molina *Jur. l. 1. de primog. c. 21. n. 24.* Molina *Theo. Quaranta, Filiuc, Bonna. Barbosa, Laym. in c. 7. de prescript. n. 2.* Prob. ejusmodi Parochis duntaxat res suas, de quibus potest liberrimè disponere, dat alteri Laico, ita ut commoditatem, quæ ipsi competeret, solum alteri attribuat: ergo hoc potest facere, cùm non lædat Ecclesiam, eò quòd hac obligatio cesset, si per mortem, vel mutationem illo officio decedat. *arg. Legis: Lex vestigalis ff. de pignor.*

Dico

6 Dico 2. Si primus Parochus per transactionem perpetuò, & respectu successorum quoque duraturam sine autoritate Episcopi, aut alterius Superioris, habentis Jurisdictionem quasi Episcopalem, jus decimandi etiam secundarium duntaxat in Laicum Nobilem transtulit, translatio hæc fuit invalida. Ita Rebuff in tract. 1. de decimis. q. 13. n. 22. Fagundez in quinque Ecclesia præcepta. præcepto 5. l. 3. cap. 2. n. 3. & 4. Barbosa de officio & potestate Parochi part. 3. cap. 28. n. 25. Prob. Parochus solus non potuit solum jus decimandi materialiter acceptum, & ut præcisum à jure formali transferre in Nobilem: ergo &c.

Probatur antecedens, Parochus sine consensu legitimi sui Superioris non potest hoc jus materiale separare à formali decimandi, hoc est à spirituali titulo, ratione cuius fideles solvunt Ecclesie decimas.

Probatur 2. Talis perpetuò duratura transactio est vera alienatio fructuum ab Ecclesia, & juris hos fructus percipiendi, ut habetur in Lege 1. §. utrum ff. si quid in fraudem patrono: sed Parochus solus non potest alienare tale jus in præjudicium suorum successorum, cum juxta Covarruviam l. 2. varia. cap. 15. n. 6. Gutierrez. l. 1. qq. can. c. 36. n. 2. Petrum Barbosam in Legem si filiofamilias 26. §. fin. ff. soluto matrim. à num. 17. successor in dignitate, vel of-

ficio non teneatur rogulariter ita re pacto antecessoris, casu quo istud causam continuam habeat, & successorem ad aliquid faciendum, vel patiendum obliget, nisi consensus Superioris adfuerit: sed hic: ergo &c.

Dein cap. 8. de transactionibus habetur, ut perpetua & successores etiam ligans transactio validè instituat, Superioris consensum cum causæ cognitione necessarium esse, sine quo consensu vi cap. 3. §. 8. de transactio: transigentes quidem non verò successores ligantur. Confirmatur. jus percipiendi decimas, & onus solvendi descendit ex jure universalis Canonico, in quo Parochus nullus dispensare potest.

7 Dico 3. Ad perpetuò duraturam transactionem, quæ est vera, & propriè dicta quædam alienatio præter consensum Superioris insuper debuit adfuisse iusta causa, urgens scilicet necessitas, pietas, incommoditas, sive inutilitates decimarum. Ita P. Schmalzgrueber citans magnum numerum Authorum n. 54. de rebus Ecclesie alienandis. Ratio est, quod juxta Glossam V. nunc queritur, causa 12. q. 2. ad perpetuam alienationem rei immobilis ad Ecclesiam spectantis sunt saltem disjunctivè necessariae prædictæ causæ: sed talis perpetuò duratura transactio decimarum est vera quædam alienatio perpetua rei immobilis ad Ecclesiam spectantis: ergo &c.

LII

Quin

8. Quin imò, quòd talis necessitas, vel alia ex allatis causis verè adfuerit. Probandum id erit non sola assertione partium transigentium, sed aliunde, prout volunt Redoan *de rebus Ecclesie alienand.* q. 23. n. 38. Ciardin, *controv. for.* c. 105. n. 60. Petra *fol. 98. n. 4.* similibus etenim alienationibus jus ipsum resistit: ut ergo sustineatur, ipsius juris resistentis limitatio probanda erit.
9. Dico 4. Sine tali valida causa, etiam cum consensu Superioris celebrata transactio, perpetuò duratura absolutè est invalida. Ita Abbas, Covarr, Redoan. Azor, Molin. Wagn, Zæsius, Honor, Pirhing, König, Wieselner citati à Schmalzgrueber *de rebus Ecclesie alien.* n. 79. Probatur in *cap. dudum 1. de rebus Ecclesie non alien.* in 6. Innoc. IV. pronuntiat alienationem non solennem invalidam ex ratione, quòd evidens necessitas, quare fieri debeat, vel utilitas non subesset. Confirmatur ex *Clement. 1. & extravagante ambitiosa, de rebus Ecclesie non alienandis.* Probatur ratione: Prælati non sunt Domini, sed tantum Administratores bonorum Ecclesie: ergo non possunt nisi juxta mentem, & voluntatem Pontificis alienare.
10. Neque opponas ejusmodi læsam Ecclesiam *vi cap. requisivit 1. & cap. 1. audis 3. de in integrum restit.* in integrum restituendam esse: atqui non locus esset restitu-

tioni, si contractus fuisset irritus: ergo &c. 12. in locis citatis restitutionem talem Ecclesie concessam fuisse, quia alienatio ex justa causa facta fuit, per hanc tamen notabilem læsionem injuria eidem illata, quòd autem talis contractus valeat, constat ex *cap. cum dilecti 3. & c. cum causa 6. de empt. & vendit.*

Dico 5. Si dubium fuerit, utrum cum autoritate, & sufficiente causâ facta fuerit transactio, ipsi Laico nobili incumbere probationem. Prob. Parochus circa jus decimandi habet suam intentionem fundatam in jure, Ergo onus probandi, quod ipse non habet, rejicit in Laicum. 2. Affirmanti incumbit probatio, sed de his plura dicemus inferius.

Dico ulterius 6. Prædictum jus decimandi nequaquam præfatus Nobilis potuit præscribere, licet 100. & pluribus annis collegerit decimas ad Parochum per se spectantes. prob. ut præscripserit, necessarium erat, ut illud jus possederit & habuerit capacitatem possidendi, *vi Legis 25. ff. de usurp. ut usucap. & c. 3. de Reg. Juris in 6.* atqui non possedit. nam in *cap. causam, 2. de prescript.* habetur, cum Laici decimas detinere non possint, eas nulla valent præscribere ratione.

Neque dicat Nobilis, citatum modo capitulum causam procedere duntaxat de jure spirituali, seu quatenus jus decimandi est funda-

datum in aliquo titulo spirituali, non autem de mera utilitate & fructibus temporalibus, de quibus tamen solis hic movetur quaestio: contra enim est Nobilis Laicus, de quo in citato cap. causam est quaestio, solum prae- tendebat fructus decimales: ergo cum & iste & alij Laici à Pontifice declarati fuerint ut incapaces, non tantum de solo jure spirituali decimandi fuit ibidem quaestio, Confirmatur, ut Laici tales fructus decimales possent praescribere & possidere deberent illi prius fuisse avulsi à titulo & jure spirituali: atqui non fuerunt avulsi, cum solus Parochus hoc non possit, & Episcopus ob defectum sui consensûs non avulserit.

Dico 7. Praefatus Nobilis ante omnem sententiam Judicis tenetur Parochum restituere in integrum quoad jus decimandi, probatur, talis scit, quod tanquam incapax non possideat hoc jus neque unquam possederit, consequenter neque praescripserit: ergo cum neque transactio fuerit valida, ex nullo titulo (cum alium prae- tendere nequeat) jus decimandi habet.

§. II.

Resolvitur secundum Quaesitum.

Num pacto cum Parochis inito Nobilis potuerit eximi ab onere solvendi decimas ex proprijs suis bonis?

Quae hactenus attulimus satis certò ostendunt, jus decimandi Nobili tali laico in talibus circumstantijs nequaquam competere: superest altera controversia, an non saltem exemptus sit ab onere solvendi decimas ex bonis suis, vi transactionis cum antecessoribus moderni Parochi peractae, ad quod dubium.

tenturi essent Parochiam, sub certo onere concesserint, immunitatem à decimis praedicto Nobili, ejusmodi tamen transactiones fuisse validas. Ita communis DD. & probatur ex cap. veniens 8. de transact. ut super 8. de rebus Ecclesiasticis alienan. cap. de cetero 5. de transact. Dein hac ratione Parochus non suis successoribus sed sibi tantum praedicit, est insuper hac transactio à simoniae labe immunis, cum de solo temporalis debito agatur, insuper supponatur de honesta sustentatione

Respondeo & dico 1. Etiam si sine consensu legitimi superioris sui unus vel plures antecessores ad tempus, quo tales Parochi re-

LII 2

aliun-

aliunde Clerico sufficienter prospectum esse.

16 Dico 2. Nullus ex antecessoribus moderni Parochi potuit sine auctoritate legitimi sui superioris, transactionem in perpetuum, vel pro tempore, quo non amplius futurus esset Parochus, prædicto Nobili concedere exemptionem ab onere solvendi ex suis bonis decimas. Ita communis DD.

Probatur 1. Non potest aliquis Parochus suis successoribus præjudicare privando illos fructibus ab Ecclesia eisdem ob ministeria spiritualia concessis.

Probatur 2. Talis perpetuo duratura exemptio est vera quædam alienatio: ergo juxta dicta in conclusione 2. & 3. in priorè §. non potest fieri validè, sine consensu legitimi superioris.

Confirmatur. generaliter transigere omnes illi & soli possunt, qui rerum suarum aut alienarum liberam administrationem. easque alienandi potestatem habent, juxta Legem in re mandata Cod. mandati: sed Parochus sine solemnitatibus & consensu sui superioris non habet hanc administrationem: ergo &c.

Dico 3. Si hæc transactio concedens perpetuam immunitatem à solvendis decimis non fuit merè gratuita & cum consensu legitimi superioris facta, potuit illa absolute fuisse valida & obligare etiam successores, conclusio hæc

probatur ex c. 2. §. 7. de transact. §. c. 3. de decimis. Dein ab experientia habemus, à legitimo superiore etiam integris communitatibus remissum fuisse gratis onus solvendi decimas, quando Ecclesijs & harum ministris aliunde sufficienter prospectum fuit de sustentatione: ergo multò magis per transactionem.

Hucusque allata ostendunt Nobilem pro sui exemptione à solvendis decimis non posse allegare, transactionem cum antecessoribus moderni Parochi contractam, si illa requisitis solemnitatibus consensu scilicet Episcopi vel alijs destituta fuit, & destituta fuisse constat.

Consurgit modò alia questio: cuinam, Nobili, an Parocho probandum sit, quòd adfuerint vel non adfuerint solemnitates debite, in casu quo de his, an adfuerint, dubium habeatur?

Ut huic dubio satisfiat, videndum, utrum Nobilis prætendat ipsum jus decimandi, & consequenter dubium sit, an in hujus concessionem solemnitates debite adfuerint, vel utrum agatur de sola immunitate à solvendis decimis, & solum dubitetur, an ista cum consensu legitimi superioris fuerit obtenta?

Ad primum dubium Respondeo & dico, ipsi Nobili probandum esse, quòd adfuerint consensus legitimi superioris, & cæteræ requisitæ solemnitates. probatur.

batur. Parochus etiam in petitorio agens ad decimas Novalium, duntaxat probare debet, se esse Parochum loci, intra cujus fines fructus decimales proveniunt: ergo ipsi Nobili incumbit probare, omnes solennitates adfuisse. probatur antecedens. Parochus etiam quoad decimas Novalium pro se habet fundatam in jure intentionem *vi c. 13. § 29. de decimis § c. 4. 22. 62. eodem. ac Can. 5. causa 16. q. 7.* atqui omnis habens talem intentionem onus probandi in adversarium rejicit: ergo &c. Deinde juxta *Legem 4. Cod. de 30. vel 30. annorum prescriptione* immemorialis prescriptio omne jus tam privatum, quam publicum prescribit: ergo cum Parochus sit in immemoriali quasi possessione juris colligendi decimas Novalium, hoc jus prescribit contra Nobiles, etsi poneretur, quod isti aliquando habuerint istud jus. insuper nulla lex civilis vel Ecclesiastica habetur, quæ decimas Novalium Nobilibus aut Principibus sæcularibus attribuat: ergo etiam debentur decimæ Novalium Parochi.

¹⁹ Dices: omnis possessor habet pro se presumptionem, & ob hanc onus probandi in adversarium rejicit: ergo cum Nobilis sit in possessione, onus probandi deficientium solennitatum in Parochum rejicit. *re. dist. ant.* omnis possessor habet &c. si ei-

dem nulla præsumptio vel Lex obsistat: concedo, si obsistat, uti in nostro casu. nego. Quod ad hoc, ut possessio pro se præsumptionem habeat & onus probandi rejiciat in adversarium, requiratur, ut possessori nec præsumptio, nec lex obsistant, defendunt Joann. Andr. Alexand. Alicatus & communis DD, *cum Curt. jun. Consil. 90. n. 12. Ruin. l. 4. consil. 29. n. 9. Gutierrez. l. 3. præf. q. 19. à n. 9. Menoch. l. 6. præsumpt. 69. n. 4. Hart. Pistor. Treutier. ex altera parte pariter constat, laico prætendenti & quasi possidenti jus decimandi, obstare legem, cum omni, & hinc vel maxime Laico, qui non est Parochus loci, lex obsistat. Quia igitur sola immemorialis temporis possessio privilegij vim & præsumptionem inducit juxta communem authorum; hæc autem possessio est centum duntaxat annorum, nequaquam favet huic Nobili tot annorum possessio ad hoc, ut præsumatur titulus: sed hic eidem probandus erit. Quod si autem lis & controversia moveatur, num transactio circa immunitatem à solvendis decimis cum consensu legitimi superioris facta fuerit.*

Dico 4. Etiam in hoc casu (si ¹⁰ tempus ad prescriptionem requisitum nondum impleverit) ipsi Nobili probandum esse, quod hæc autoritas intercesserit, consequenter non præsumendum esse

titulum. Probatur 1. juxta Bartholom. Tyraquellum, Gutierrez l. 3. pract. c. 19. à n. 9. & communem Doctorum, quasi possessio non relevat ab onere probandi illum, cui resistit primævus naturæ status: sed si consideratur primævus status naturæ decimarum, resistit iste quasi possessioni immunitatis à solvendis decimis quoad omnes, qui jure communi tenentur solvere decimas: ergo hæc possessio non relevat Nobilem ab onere probandi titulum. Probatur 2. in cap. 1. de prescript. in 6. Episcopus possidens in aliena Diocesi decimas, jubetur allegare & probare prætenfum præscriptionis titulum ex

hac ratione: cum jus commune contra ipsam faciat: ergo cum exemptio à decimis solvendis etiam resistat jus commune, debet hunc titulum allegare & probare, si possessio non sit immemorialis, Probatur 3. in cap. cum persone 7. de Privileg. habetur quod possessio vel quasi non relevet contra eum, qui suam intentionem fundatam habet de jure communi sed probandus erit exemptionis titulus ab illo, qui talem exemptionem prætendit, juxta Covarruv, Gutierrez, Em: Rodriguez: Barbosa, Friderich de decimis n. 696. atqui Parochus habet suam intentionem fundatam in jure: ergo &c.

§. III.

Resolvitur tertium Quæsitum.

An & quo tempore immunitas decimarum præscribi possit?

Diximus in hac ultima conclusione, quod possessor titulum suum probare debeat, saltem si nondum tempus ad præscriptionem requisitum impleverit, videndum igitur restat, num immunitas decimarum, & quanto tempore præscribi possit.

21 Dico immunitatem à solvendis decimis absolutè etiam Laici possunt præscribere, ita cum pluribus Authoribus Laym. l. 4. Theol.

tr. 6. n. 10. dicens, hanc sententiam esse veram & communiorem. Ratio est primò, quod integra communitas per consuetudinem ab obligatione solvendi decimas possit eximi: ergo multò magis per præscriptionem particularis persona, cum hæc non tantum damnum & præjudicium Parochi loci afferat. Deia ipsum decimandi jus potest præscribi: ergo etiam exemptio ab obligatione sol-

solvendi decimas, quæ solam obligationem solvendi tollit, non autem instar prioris tribuit aliquid jus contra Ecclesiam & Parochum, quod longè aliquid plus est, quàm prius.

22 Ob. 1. Tali præscribenti Laico resistunt jura: ergo non potest præscribere, *re. neg. conf.* nam etiam Clerico præscribenti contra Parochum loci jus decimandi resistunt jura facientia pro Parocho, & tamen ille potest contra hunc præscribere: ergo etiam laicus immunitatem, quæ est aliquid minus, & sola liberatio à quodam onere, si possessionis sit capax juxta c. 4. de prescript, c. 1. eodem in 6.

23 Ob. 2. Laicus non est capax talis possessionis: ergo cum sine hac non detur prescriptio, non potest præscribere, *re. neg. ant.* ratio est, quod ista immunitas non sit aliquid spirituale, quale est ipsum jus decimandi; cum enim talis immunitas sit mera privatio sacri juris & retentio vel recuperatio à natura concessæ libertatis, nihil sacrum continens, est per se illa aliquid merè temporale, consequenter possideri poterit.

24 Ob. 3. Talis immunis atque exemptus re ipsa colligit decimas ex suo fundo: ergo si jus decimandi non potest præscribi, neque immunitas, *re. neg. ant.* nam decimæ, quæ nondum dantur non possunt colligi, in præsentia au-

tem casu nondum dantur, cum necdum à cæteris fructibus actu aliqui separati, vel mente, ut separantur, designati sint, quod tamen ad essentiam decimarum requiritur: consequenter percipiens omnes sui agri fructus ante separationem colligit id, quod in ipsius dominio est.

Ob. 4. Tributa quæ ut figurè num subjectionis Dominis principibus sunt debita, non possunt præscribi: sed etiam decimæ sunt tributum Deo in signum subjectionis debita: ergo non possunt præscribi, *re. nego.* minorem, ut enim aliqua habeant rationem tributi propriè dicti, requiritur ut solvantur Principi in signum superioritatis ad sustinenda communia Reipublicæ onera: decimæ verò privatis Ecclesijs persolvuntur in stipendium sacri Ministerij, in sumptus sacrificiorum & alia &c.

Ob. 5. Juxta S. Augustinum non solvere decimas est peccatum: ergo &c. *re. hæc de illo dicta fuisse, qui mala fide non solvit decimas.*

Ob. 6. Qui subtrahit decimas, subtrahit alimentum pauperibus, consequenter hos occidit: sed occidere pauperes non licet: ergo nec denegare decimas. probatur Major. *vi Can. 66, ca. 16. q. 1.* decimæ sunt egentium tributa. *re. dist.* Maj. subtrahit alimentum, ad quod pauperes habent jus, nego, ad quod nullum jus

ius habent, concedo majorem. Dein cum ante separationem nondum habeant rationem decimarum, necdum separati fructus non erunt alimentum seu tributum ægentium.

28 Ob. 7. Decimæ sunt debitæ ex jure divino : sed juri divino non potest præscribi : ergo &c. *de dist. Maj.* prout sunt necessariæ ad decentem Clericorum sustentationem : concedo, quatenus ad hunc necessariæ non sunt : negatur.

29 Dico 2. Tempus, quo quasi possederat hic Nobilis exemptionem à solvendis decimis fuit sufficiens, ut hanc præscripserit contra Ecclesiam parochialem, si habuit justum titulum, probatur, cum titulo requiruntur 40. anni juxta Sylvestrum, Covaruv, Navarrum, Valent, Rebuff, & communem aliorum & habetur in cap. 15. de præscript. § c. 1. eodem in 6. ubi asseritur 40. annorum tempus esse necessarium & sufficiens, ut etiam illi, cui jura communia resistunt, præscribat.

30 Dico 3. Videtur Nobilis habuisse justum titulum ad præscriptionem, probatur, habuit pro titulo transactionem suorum majorum cum antecessoribus moderni Parochi super hac exemptione : ergo habet justum titulum.

23 Dices : transactio ob defectum præstiti à legitimo superiore consensûs fuit nulla : ergo &c. Respondeo nego consequentiam, si enim fuisset valida, non habuisset opus præscriptione : ad hanc cum sufficiat titulus saltem colora-

tus, & præfens revera talis fit, ideo habet justum titulum.

Dices : non habuit bonam fidem : ergo neque justum titulum, qui supponitur à fide bona, Probatur, transigens primus habuit malam fidem, quia sine solennitatibus debitis transegit, & ignorantia juris in foro externo non præsumitur, sed notitia illius potius supponitur : ergo habuit fidem saltem juridicè malam. Respondeo. etsi primus ponatur, & concedatur habuisse fidem juridicè malam, potuerunt tamen successores mediati fuisse in fide Theologicè bona in quantum ignorarunt primam transactionem sine solennitatibus debitis celebratam fuisse.

Urgebis, successor universalis reputatur in jure pro eadem persona : ergo si primus fuit in mala juridice fide, etiam posteriores erunt. R. distinguendo, successor universalis immediatus censetur esse eadem persona cum defuncto ; & habere malam fidem cum defuncto fingitur à jure concedo. Successor medius, nego, secundus possessor immediatè succedens primo transigenti, est successor immediatus primi possessoris ac transigentis, & hic solus fictione juris censetur esse in mala fide : ergo non debuit talis secundus vel tertius successor à jure fingi etiam esse in mala fide, quia ex uno eodémque capite fictio duplex à jure reprobata est juxta Bart. in Leg. si is, qui

ius aliquod tribuant, nec præscriben-
di etiam causam parent.

Probatur 2. Juxta regulam 2.
juris in 6. possessor male fidei ullo
tempore non præscribit, sed omnes
isti Nobiles in foro externo fue-
runt in mala fide: ergo &c.
Prob. min. asservaverant apud se
instrumenta authentica hujus con-
tractus, ex quibus poterant cla-
rè cognoscere, quòd hæc alien-
atio non fuerit perfecta cum de-
bitis solennitatibus Juris: ergo
fuerunt, & in foro externo præ-
sumuntur, esse malæ fidei: pro-
talius enim ejusmodi possessores
habendos defendunt Cephalus
consil. 361. n. 33. Tiraquellus de
retract. lign. §. 12. gl. 1. num. 9.
Wesembecius Consil. 8. num. 36.
Georgius Everhardus vol. 1. Con-
sil. 54. n. 134. Arnoldus Rath. tract.
de usucap. cap. 2. n. 27. Wiest.
de præscript. n. 66. Schmalzgrue-
ber cum alijs. Ratio est, quilibet
præsumitur scire, & intellige-
re tenorem instrumentorum &
scripturarum, quæ in scrinijs, &
archivo suo asservat, præsertim
eorum, quæ sua jura concernunt,
prout defendunt Mascardus con-
clus. 1380. n. 21. Gaill. lib. 2. ob-
servat. 27. n. 2. Ratio horum
omnium est, quia nemo censetur
ignorare, quæ scire, & intelli-
gere debet, & facillè insuper po-
test, ut habetur *Leg. non servendus*
12 ff. de transactionibus, scire enim,
ac scire debere, ac facillè posse de
jure paria sunt *Leg. quo te 5. in*
fin. ff. de rebus creditis, & *Leg. Ju-*

lianus 29. ibi, qui scire, & scire
potuisset: ff. ad S. C. Maced. idem-
que ignorans, quod scire debuit,
nulla excusatione dignus judica-
tur, §. ut itaque in fin. post can.
ideo 14. & can. fin. dist. 37.

Quæ omnia vel maximè in no-
stro casu locum habent, in quo
ob non servatam, & sæpiùs inò
constanter mutatam transactionem
perpetuæ interpositæ protestatio-
nes fuerunt à Parocho moderno,
& successoribus illius: non est er-
go credibile, quòd nunquam te-
norem conventionis factæ inspe-
xerit, & defectum solennitatum
debitarum non animadverterit.

Dico ulterius tamen 7. Præfa-
ti Nobiles non sunt obligandi ad
perceptas à se decimas solvendas.
quæ correspondent tempori cu-
juslibet Parochi, qui in talem
transactionem voluntariè consen-
serat pro sua vita: si ipsis fideliter
ex parte Nobilium transactio
est observata. Constat ex dictis,
quia pro tali tempore potuerunt
alienare.

Interea Nobilis, & antecesso-
res illius obligati sunt ad persol-
vendas decimas, quas invidis ali-
quibus Parochis extorserunt. Ra-
tio est, quia fuerunt in mala fi-
de. Dein licet ponantur fuisse in
bona fide, tamen præteritas per-
ceptas sine voluntario consensu
decimas persolvere ab annis 40.
tenentur; si enim non teneren-
tur, ratio foret, quia vi §. 37.
*Instit. de rer. divis. bonæ fidei pos-
sels.*

feffor fructus bona fide consumptos non tenetur restituere : hæc ratio nulla est. Prob. min. non est eadem ratio decimarum , & fructuum : ergo hæc ratio nulla est. Prob. ant. possessor bonæ fidei habet dominium præsumptum, eatenus videlicet, ut exclusâ actione in factum eos possit consumere. quamdiu bona fides durat ; factique suos interim : ex opposito Ecclesia non habet dominium fructuum in agro decimabili, nisi postquam decima pars fructuum separata, vel designata fuerit : ergo ipsi Nobiles omnium perceptorum fructuum fuerunt Domini, obligati tamen fuerunt, ut Ecclesiæ solverent decimas, quæ obligatio perpetua est, & contra Ecclesiam usque ad 40. annos durat, *princ. insit. de perpet. & tempor. act. iuncta Lege omnes* : ergo &c.

Confirmatur decimæ respectu Ecclesiæ non sunt aliquid merè accessorium, sed ipsæ sunt principaliter obligatæ, & principalis obligatio non præscribitur contra Ecclesiam, nisi 40. annis : ergo &c.

Confirmatur 2. Fructus percepti semper fuerunt sub dominio Nobilis : ergo non primùm illos præscripsit : ergo solum actioni, qua expetitur solutio decimarum præscribit : sed hæc non nisi

40. annis cum titulo præscribitur : ergo &c.

Dices : decimæ sunt res mobiles : hæc præscribuntur 3. annis : ergo decimæ sunt præscriptæ. *ny. concedo majorem & distinguo minorem, res mobiles contra Ecclesiam præscribuntur triennio, si possidenti jus commune resistat, nego minorem, si non resistat, concedo minorem, & nego consequentiam.*

Dices : gratis hoc asseri. *ny. 4 t* nego. nam canones requirentes 40. annorum præscriptionem cum titulo contra Ecclesiam, absolute loquuntur & universaliter : ergo tam de rebus mobilibus quàm immobilibus locuti fuerunt, ubi enim Lex non distinguit, nec nos debemus distinguere.

Dico 8. si immediatus antecessor moderni Nobilis invito sui temporis Parocho decimas non persolvit, ad illas persolvendas modernus Nobilis obligatus est. Ratio est ; quod hæres omnium bonorum defuncti dominium comparet, & simul etiam ad omnia ejus debita solvenda obligationem contrahat, cum *vi Leg. 11. ff. de divis. temp. prescript.* eadem cum defuncto persona habeatur : ergo *juxta cap. fin. de sepult.* tenetur conscientiam defuncti exonerare, & factum defuncti præstare *vi Legis 14. Cod. de rer. divis.*

§. IV.

Resolvitur quartum Quæsitum.

Utrum Parochus ob inopiam litigare non potens hoc pactum inire possit ?

- 43 **H**oc quæsitum quod attinet illius solutio ex dictis facilissima est, si enim Parochus cum Nobili velit pactum inire duraturum duntaxat ad tempus, quo modernus Parochus moderator hujus Parochiæ fuerit, & immunitatem à solvendis ex suo prædio decimis, & ipsum jus colli-

gendi nomine Parochi decimas Parochiales cæteras, concedere Nobili poterit. minime tamen Parocho facultas competit abalienandi ista etiam in perpetuum obligatione etiam suos successores attingente, ob rationes in decursu hujus resolutionis allatas.

§. V.

Resolvitur ultimum Quæsitum.

An Nobilis ex hoc novo pacto in conscientia tutus sit, cum in illud Parochus tantum coactus, & non liberè consentiat ?

- 44 **R**espondeo, si modernus Parochus præcisè ex metu amittendi etiam hanc partem decimarum, & quia sumptus liti movendæ necessarios non habet, consentiat in tale pactum pro tempore suæ vitæ duraturum, nequaquam Nobilis tutus in conscientia erit, sed debet hoc pactum rescindi, & omnes decimas moderno Parocho concedere tam præsentis quam futuras probatur, si ope novæ transactionis Nobilis possit acquirere jus ad retinendam partem decimarum, deberet adesse dubium, cuinam, Nobili aut Parocho competant decimæ: atqui nullum adest dubium, sed potius certum est, quod non sint Nobilis. Probatur 1. cum Parochus in hoc pactum consentiat præcisè ex metu amittendi omnes decimas, gravis injuria Parocho inferitur à Nobili: cum igitur

tur Nobilis obligetur injuriam hanc
removere, & ab illius continua-
tione desistere, quod aliter nisi
solutione omnium decimarum fie-
ri non potest, rescindere hunc
novum contractum & omnes de-
cimas persolvere Parocho tenebi-
tur Nobilis. Ita sentiunt Covar-
ruvias, Navarrus, Molina tom. 2.
de Just. tract. 2. disp. 262. Tho-
mas Sanchez l. 4. disp. 9. n. 4.
Lessius, Rebellus, Palao tract.

2. de peccatis disp. 1. probatur in-
super manifesta instantia, si aliquis
prædium ad alium pertinens vi &
cum injuria huic abstulisset, dein
autem dimidiam partem sibi reti-
nere & dimidium vellet vero Do-
mino restituere, licet hic con-
sentiat ex metu tamen, ne om-
nino omnia perdat: juxta omnes
talis restitutio non faceret rapto-
rum in conscientia: er-
go &c.

CASUS XXXII.

*De obligatione successoris ad solvendas decimas ab
anteessore non persolutas.*

CAjus, quia ante aliquot menses agrum quendam à
Cornelio acceperat, convenit à suo Parocho super
decimis ab antecessore Cornelio persolutis tam ex
tritico, quàm ex rapis, quibus Cornelius suum ag-
rum post collectum ex eo triticum illo ipso anno conseve-
rat.

Q. 1. An teneatur Cajus solvere Decimas ab anteces-
sore suo non persolutas, si agrum ex alio, quàm hæredi-
tatis titulo acquisiverit?

Q. 2. Quid si hæres universalis?

Q. 3. Si Decimæ ex quodam agro jam sint solutæ etiam
ex rapis, quæ idem ager eodem anno fuerat constitus, sint
persolvendæ?